

TARSOLY

A **Háló** lapja

2020. október

„Sose kételkedjünk abban, hogy gondolkodó, elkötelezett emberek kicsiny csoportjai meg tudják változtatni a világot. Valójában csak ők tudják megváltoztatni.” (Margaret Head)

*Pólin Elek: Mária – (fotó Kómár Katalin)
A szobor Kozárdon a Mária-út egyik állomása*

Kitekintő

Egy észak-magyarországi palóc falu mai közössége

Kozárd a Kelet-Cserhát hangulatos völgyében fekszik. A község neve a honfoglaló magyarokkal érkező kazár nép itteni megtelepedésére utal. Kozárd határában a középkorban két település volt. Kozárvölgy és Varaskalapács. Az utóbbi valószínűleg erődített hely lehetett. 1413-ban mindkettőt a Derencsényi család kapta Zsigmond királytól. A török kincstári ívek csak 1633-ban említik meg. 1770-ben Esterházy Miklós herceg és a Marsovszky család birtoka. A XVIII. században magyarokat és szlovákokat telepítettek be a török hódoltság alatt elnéptelenedett faluba. Erre utalnak a család és helynevek (Figura, Bagyinszki, Kodák) 1865-ben a falu kétharmada leégett, majd a kolera pusztított. Kozárdon mindig a földművelésből éltek, az itt termelt bor világhírű volt. Az 1880-as filoxéra járvány ezen a vidéken is kipusztította a szőlőt, és bár újratelepítették, a környék bortermelése sosem lett a régi. A két világháború Kozárdot sem kímélte, sok családnak voltak veszteségei. A II. világháború után 1949-ben megalakult a tanács és az első termelőségvetkezeti. 1965-ben összeolvadtak az ecsegi (szomszéd falu) tanáccsal, ill. termelőségvetkezettel.

Idén tavasszal a koronavírus miatt elrendelt kijárási korlátozás miatt töltöttem két hónapot Kozárdon. 1983 óta van itt házuk, de ennyi időt egybefüggően csak gyermekeim iskoláskorában voltam itt. A falu sokat változott az évek alatt. Ami szemmel látható volt, azt érzékeltem is. Ami nem látszik, arról, szégyen ide vagy oda, én is csak most szereztem tudomást.

Kozárdon 2002 óta követett irány az értékmegőrzés, a tiszta környezet, a magyar múlt és jelen tisztelete, a jövő alkotó formálása. Ezek a tettek vezérlik a falu vezetőit és polgárait. Felsorolni is nehéz, mennyi építés, szépítés valósult meg az elmúlt években. Kiépítették a csatornarendszert, felújították a vízvezető rendszert, a Fő utca új

járdát kapott. A falu központjának új arca van, köztéri szobrokkal (Koltai László fafaragó művész alkotásai Püspökhatvanból), és kiépítettek egy Millenniumi Parkot is, amely a közös ünnepek helyszínéül szolgál.

A Faluház 2006-ban készült el. Tetején üvegpiramis van, alatta kilátó. Előtte Mária-szobor, 2009-ben szentelték fel, a Mária Út egyik állomása (Demeter István, Koltai László és Pólin Elek szobrászművészek alkotásai). Az épület előtt még egy bronzszobor is áll, a Zenélő Angyal (Párkányi Raab Péter műve). A Faluház közösségi események helye. Itt kapott helyet az új kápolna. Van kiállító helyisége, előadásokat, koncerteket is rendeznek itt.

A gazdasági háttérrel pályázatok segítségével teremtették meg. A falu vezetőinek irányelve, hogy aki szeretne, ott helyben kapjon munkát. Az igazi fejlesztések 1999-ben kezdődtek el. Korszerű intenzív gyümölcsösöket telepítettek 120 hektáron (Almavölgy), hűtőházat építettek és az öntözéshez völgyzárógátas víztározót.

A rendszerváltozás után megélénkült a hitélet és a közösségi élet is. Rendszeresen rendeznek kiállításokat a megújult Faluházban, részt vesznek a Bányaterenyei Erdészet Muzsikál az erdő sorozatában. A gyermekeknek évente szerveznek kézműves táborokat. Két nagy rendezvényük van minden évben: az egyik a tavaszi Almavirág Fesztivál, a másik az őszi Magyar Ízek, Magyar Színek fesztivál. Céljuk a régi hagyományok ápolása, a helyi és a palóc közösség erősítése. Mindkettő sok vendéget vonz. A környezet nagyon szép, a műsorok látványosak és szórakoztatóak, az ételek finomak.

Figuráné Csáki Zsuzsanna közösségsszervezővel beszélgettem a falu mai életéről. 2011-ben adták át az Integrált Községi Szolgáltató Teret (IKSZT). Az épület eredetileg iskola volt, melyet a falu a II. világháború előtt saját költségén építtetett. Valamikor itt miséztek. A rendszerváltás után a katolikus egyház szerezte meg. Nemrég írárták vissza a falura. Az épületben van könyvtár, internet-elérhetőség, multifunkciós terem és konyha. Működik egy nyugdíjas klubjuk. Rendszerint a könyvtár

gyűjteményéből igényelnek meg olyan filmet, amelyet mindenki szeretne megnézni, és utána közös játék következik. A fiataloknak van Babamama Klub. Főként ők a tagjai a Lámpaláz Társulatnak. Ünnepi műsoraikkal bejárják a környéket is. Karácsonyra, húsvétra, ünnepekre feldíszítik a falut. Megünneplik a négy adventi vasárnapot, és idén karácsonykor betlehemeztek. Először egy kicsit meglepődtek azok, akikhez bekopogtattak, de tetszett mindenkinek. Kézműves foglalkozásokat is tartanak. A Palócföldi Népi Iparművészek Egyesületével vannak kapcsolatban. Tőlük jön a foglalkoztató, készítettek mézeskalácsot, csipkét, fontak kosarat. A közösségüket most már össze kell fogni. Az a tapasztalat, hogy nehéz őket a közös programokra behozni, de ha már bejöttek, nehezen mennek el.

Minden évben rendeznek valamilyen vallási témájú kiállítást. Összegyűjtik a környékről a még meglevő régi miseruhákat, imakönyveket, szobrokat, stb. Az épület előtti pihenőpark is a Mária Út része. Évente egyszer, szeptemberben a mátraverebélyi Szentkúttól jönnek le a zarándokok, a váci búcsúba tartanak. Itt megvendégelik őket, majd két faluval odébb, Bujákon van az aznap esti szállásuk. Minden év augusztusában a betegek szentségének ünnepén a kozárdiak is elmennek a szentkúti búcsúba.

Kozárd 95 százaléka római katolikus vallású. A falunak sokáig nem volt különálló temploma. Régebben a régi iskolában tartották a szentmiséket, egy elhúzható fallal választották el az osztályteremtől az oltárt. Ma a Faluházban tartják a miséket, hetente egyszer szombat délután. A Faluházhoz tartozik egy modern fakápolna. A Szeplőtelen Fogantatásra van felszentelve. Oltárképeit Szurcsik János Munkácsy-díjas festőművész készítette. Régebben az ecsegi plébániához tartoztak, ma Pásztóhoz. Az idősebb generációból sokan benne vannak a rózsafüzéres imacsoportban, otthon imádkoznak beosztás szerint.

Zsuzsika meséli, hogy Kozárd kis falu. Hátránya, hogy itt mindenki mindenkiről mindent tud, sokszor jobban, mint az illető, viszont az emberek jobban odafigyelnek egymásra. Példaként említett egy esetet.

Az egyik idős bácsi mindennap 11 óra előtt öt perccel ment be a boltba a napi kenyérért. Negyed 12-kor feltűnt a boltosoknak, hogy valami baj lehet, mert aznap még nem volt. Elmentek hozzá, és eszméletlenül találták a házában, mint utóbb kiderült, agyvérzése volt. Baj esetén itt hatalmas az összefogás, a segíteni akarás. Kerestek már éjjel motorbalesetet szenvedett fiatalembert az erdőben, és meg is találták. Ha anyagi segítségre is van szükség, a boltban kitesznek egy dobozt, és mindenki tehetsége szerint tesz bele pénzt. Komoly összegek gyűlnek össze. Pl. a fent említett fiatalember esetén, vagy amikor tavaly a Fő úton leégett egy ház, de más esetekben is.

A falunak összesen 168 lakosa van (sok a városi, csak nyaranként itt tartózkodó háztulajdonos). Az állandó jelleggel itt lakók többsége generációk óta itt él. A családnevek többsége a XVIII. században betelepített lakosok családneveivel azonos. A dédszülők, nagyszülők még a régi palóc nagycsaládokban éltek, tapasztalták annak összetartó erejét. A hagyományos nagycsaládok időközben felbomlottak, de a családi összetartás, az egymásra figyelés, segítség, a falu közösségének megtartó ereje megmaradt.

Kómár Katalin

Barangoló

Millenniumi emlékműveink sorsa

Az Országgyűlés 1896 májusában Thaly Kálmán történész javaslatára törvényt hozott arról, hogy a millennium alkalmából az ország hét pontján maradandó emlékművet emelnek. Mind a hét emlékművet Barczik Gyula műszaki tanácsos tervei alapján készítették el.

A hét ezredéves emlékműből mára már öt a határainkon túlra esik, ezekből négyet az utódállamok megsemmisítettek. Az ötödik: Munkács várának északkeleti bástyáján hirdette őseink első, honfoglalás kori pihenőhelyét. A 33 méter magas, négyzet alapú emlékmű almási

mészköből készült el, a díszes alsó rész négy toronnyal egy várra emlékeztet. A középpontban emelkedő obeliszk tetején ősi jelképünk, a turulmadár látható, csőrében kardot tart. Kiterjesztett szárnyának fesztávolsága 5 méter.

A másik négy, lerombolt emlékmű szomorú sorsát követve jutunk először Devínsky hradba. Itt, az ország nyugati határán, a Dévényi vár romjain épült 21 méter magas millenniumi emlékünkt. Az alap átmérője 6 méter, a magassága 10 méter volt. Ezen egy korinthusi oszlop állt, annak tetején Jankovics Gyula szobrászművész alkotása: egy Árpád-kori harcos őrizte a határt. Jobbjában kard, a bal kezében tartott pajzsán az ország címere. A trianoni döntés után a terület új gazdái az emlékoszlopot ledöntötték.

Nyitra városa felett emelkedik az 587 méter magas Zobor-hegy. A zoboraljai magyarok a legészakibb, még összefüggő magyar népcsoport. Mindegyik zoboraljai falu Árpád-kori település. A zoboraljai magyarokat székely eredetűnek vélik, mivel itt a honfoglalás után székely gyeplőrök vigyázták a határt. Itt, a Zobor-hegyen emelték kerek alapzaton a 21 méter magas gránitoszlopot, melynek négy sarkán négy óriási turulmadár ül. Az oszlopon felirat: 896-1896 Trianon után az emlékmű elpusztult, helyén ma kilátó áll.

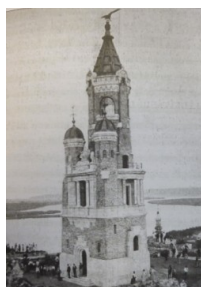

Következő állomásunk a település: Brassó. Felette, a 760 emelkedett kerek talapzaton az magas oszlop, melyen egy jól láthatóan nemcsak a megyékből, de a környező 1916-ban elsőként pusztították csapatok. A hegy tetején ma is

XI. századi magyar határőr méter magas Cenk-hegyen erdélyi kőből készült 21,5 méter Árpád-kori közvitéz szobra állt, városból, a szomszéd havasokból is. Az oszlopot el az Erdélybe betörő román láthatóak szétszóródott kövei.

Zimony hangulatos kikötővárosában (ma Belgrád elővárosa) emelték a város feletti kis hasonlatos millenniumi magas, két kisebb tornya látható, a főtorony sisakján terjeszti ki mintegy 4,5 szárnyait. Színes majolika szerbek megfosztották. Mai hogy ezzel is elfedjék az Sajnos, mivel zárva van, ablakaiból már nem élvezhetjük a szép kilátást a Duna és Száva vidékeire.

dombon a kicsi várhoz emlékművet. 37 méter között Hungária kőszobra pedig egy turulmadár méter fesztávolságú díszítéseitől a bevonuló neve Hunyadi-torony lett, emlékmű eredeti célját.

A mai Magyarországon található két emlékművünk egyike Pannonhalmán, a főapátság mellett, a nevezetes három halom közepén áll. Hirdeti a honfoglalás befejezését, és a keresztény vallás felvételével Magyarországnak a művelt államokba való belépését. A 26 méter magas, zárt kupolacsarnok belsejét Lotz Károly festményei díszítik. Az épület tetején a Szent Korona mintájára készült 3,2 méter átmérőjű és 2 méter magas, mintegy 900 kg vörösréz felülvilágítót sajnos erősen romos állapota miatt elbontották.

Utolsó állomásunk Ópusztaszer, az emlékpark, ahol a hetedik emlékművet láthatjuk. Eleink első alkotmányozó gyűlésének helyén épült, ahol őseink először szert (törvényt) alkottak. Az almási kőből

faragott 20,5 méter magas kettős dór portikusz kapu egy-egy oldaloszloppal egy négyzetet alkot, amelyen kiemelkedik egy lépcsőzetes gúla. Ennek a tetején Árpád vezér ülőszobra magasodik.

„...itt szerzett törvényeket Árpád
Hőseivel, s a hont biztos alapra tevé.”
(Vörösmarty Mihály)

Forrás:

Csallóközi Zoltán: *Koszorú (Lakitelek 2020.)*
Fotók korabeli Vasárnapi újságokból véve.

Széplaki Mária

Tarisznya

Levél járvány idején Gyergyóból a főszerkesztőnek

Kedves Marika!

Köszönöm leveled, örömmel olvastam mindenestül! Lassan, lassan visszatérek én is a saját ritmusomba, hiszen nagyon sok minden történt az elmúlt időszakban.

Épp a tegnap fogalmaztuk meg Enikővel, hogy milyen jó lenne egy találkozás hálás barátainkkal! Budapesten vagy Váradon, Királykőn, Zsögödben, Somlyón, mindegy hol, csak együtt legyünk! Kicsit töltsdni, ölelkezni, egymást hallgatni jó borok mellett, vagy csak egymásba karolva kísértálni a Salutaris csudaforráshoz a Kászonokban.

Szeretném, ha együtt is meglátogathatnánk ezt a helyet, mert itt voltunk a KaranTáborban. Festett bútorok között laktunk, csűrökben, szabadban tette mindenki a dolgát, csobogó patakban tisztálkodtunk, vagy csak pancsoltunk benne. Együtt főztünk, gyűjtöttük a teának valót, esténként tábortűz mellett adtunk hálát! Mindenki rögtön felfogta, hogy ez egy másmilyen tábor! Itt munkát kell vállalni másokért, önkéntes munka is van bőven! Az online tér akadozott, de annál több vidámságra, ötletre adott okot! Szóval nagyon jól sikerült! Ennek is megvolt a maga előnye, sokat beszélgettünk, kevesen voltunk, sok-sok idővel. Képzeld, még szakácskodtam is...

A tábor után a családban ünnepeltünk, ugyanis Áron fiam megnősült! Előkészületei, majd maga a lagzi és utána is nagyon jó volt! Tófalvi Misi hálós barátunk volt a szószóló gazda, osztott is meg egy pillanatképet erről. Két nap alatt tudtuk megoldani a vendégfogadást, kétszer ötven személlyel. Mostani követelmények szerint okosan, vidáman, hagyományosan! A fiatal és legújabb Szabó család ezen a hétvégén költözik be a gyergyóújfalvi otthonukba, tőlünk kb. 8 kilométerre. Mostanában az ők házukon dolgozunk, jó eredménnyel, haladattal. Hála van bennem az elmúlt időszakért, mert a Jóisten segítségével sok mindent átélhettem, ami arról szól, hogy család, odafigyelés, szervezés, csend, barát, társ, kaláka, közösség, jól elvégzett munka, emberség, jó szív, jó tanács, kapcsolatok stb., és hogy mindezt Veled most örömmel megoszthatom! Hihetetlen, hogy mekkora erőt ad! Alkotni, teremteni, segíteni, kapni, de adni tudni is, és önzetlennek lenni, ahogyan azt Te is teszed köreidben, nem marad jutalom nélkül! Erőt és egészséget kívánok mindenhez, és roppant ölellek, a találkozást várva!

Szeretettel

Lóri (Szabó Lóránt)

KaranTábor 2020. VIII. 16.

Kedves Tábort Zárók, Minden Hálós, és persze Minden Magyar!

Ilyen tábort még nem szerveztünk. Alapvetően tanulásnak tekintettük, és valóban sokat tanultunk.

Sokat szenvedtünk is az internet vonalak gyengesége miatt. De most még fontosabb, hogy jelezzetek vissza, ti hogyan és mit láttatok, hogyan éltétek meg ezt a 3 napot! De most nem erről szeretnék elsősorban beszélni.

Azt kijelenthetjük, mi nem erre az üzemmódra találtuk ki a Hálót, nem a képernyő előtt való üldögélésre. Egymás látogatására, közös úszásokra a tatai Öreg-tóban, misékre és találkozókra menni Pannonhalmára, portyázni egymás felé, régi és új hálósok felé, kirándulásokra, például a Csudálókőre vagy épp Istenszékére, személyes elmélyült beszélgetésekre, közös éneklésekre.

Ezt az üzemmódot a külső körülmények kényszerítették ránk, és ha eddig nem vettük észre, már láthatjuk egyértelműen, hogy változik a világ, és néha nagyon is gyorsan. Fizikai, szellemi, lelki környezetünk, a társadalom alapjai, például az abban jelen lévő bizalmi mennyiség és szint, a munkavégzésünk módjai, személyes kapcsolataink jellege. És hogyan változik, torzul saját személyiségünk is, a másik közvetlen, testi jelzéseitől való elzárattatásunk következtében.

Ami állandó ebben, amióta ember az ember, bármekkorák is a változások:

- Kell, hogy legyenek közösségek, együttműködések, kapcsolatok.
- Kell legyen lelki tartás, kell a hit.
- Kell hinnünk értékekben, Istenben, egymásban!
- Kell, aki, vagy ami miatt van értelme holnap is felkelnem: szeretet, cél, lelkesedés!

- Kell legyen keresztem!

Ezekről bölcs ember le nem mond, ragaszkodik hozzájuk!

Nemrég halt meg Benedek Tibor vízilabdázó, 3-szoros olimpiai bajnok. Egy ország szerette és siratta meg. Állítólag nem volt jó a labdaérzéke, a vízfekvése. Az ízületeivel is voltak problémái, csoda, hogy sportolhatott. Hogyan lehetett mégis szinte az egész világ vízilabdázóinak példaképe? Abban volt a legnagyobb, hogy ő akart a legjobban. Ő tudta a legjobban minden tehetségét, akár saját eredményességét is háttérbe szorítva, a csapat szolgálatába állítani. Néha rá kellett szólni, hogy ne csak a csapatot szolgálja, játsszon ő is. Egyik ilyen rászólás után, az egyik olimpiai döntőben 3-4 gólt is dobott.

Ha Benedek Tibor a vízilabdacsapatért ennyi mindent fel tudott áldozni, akkor mi mennyit tudunk Jézusért, a magyarságért, embertársainkért?

A változó világban kell legyen közösség, kapcsolat, együttműködés, hit, összetartozás! Akiknek ez megvan, túlélők lehetnek. Cél, lélek és csapat nélkül nem lehet küzdeni, akkor nincs is miért holnap felkelnem. Benedek Tibornak ezek megvoltak, jó harcos vált belőle (Szent Ignác-i értelemben), és tudott lelkesedni, tudott lelkesíteni csapattársakat, egy egész sportágat, sőt talán egy egész nemzetet, engem, kicsiny tagját biztosan. Úgy képezem, tudott lelkesíteni Attila nagykirályunk, Árpád vezér a pozsonyi csata előtt, amibe bele is halt, Hunyadi János még idős korában is Nándorfehérvárnál, és dédszüleink akár még Kossuth lelkesítő beszédeit is hallhatták.

Nekem is vannak céljaim, vannak értékeim, és vannak csapattársaim. A kisközösségeim tagjai, a plébániai munkacsoportok tagjai, a helyi Férfikör, mind-mind szűkebb lakóhelyemhez kötődő csapattársak. De ennél nagyobb szinten, például Kárpát-medencei szinten is vannak csapattársaim, mert Ti itt vagytok a Hálóban. Közös célokkal, közös értékekkel, közös magyar, és bizony már gazdag hálós

saját hagyományokkal. Nem tudom, érzitek-e, mekkora érték, hatalom és lehetőség birtokosai vagyunk? Érzitek?

Vannak hagyományaink a megszólításokkal, a találkozásokkal, közösségépítésekkel. Igazából ezek a túlélés eszközei, és mi rendelkezünk ezekkel!

Azért döntöttem 20 éves korom körül úgy, hogy hívó ember leszek, mert lelkesített, hogy Isten munkatársa lehetek. Azért kerültem kisközösségbe, hogy ebben legyenek csapattársaim. Azért építem 31 éve a Hálót, hogy sok kisközösség legyen, és ezek ne egymástól elszigetelve működjenek. Isten ezek után azért kezdte velem megértetni a magyarság szelíd és rendkívül mély értékeit, hogy mindezt ennek a szolgálatába állíthassuk. Én úgy gondolom, hogy nemzetet, kultúrát megmenteni, csak egymással kapcsolatban lévő, értékeket felmutatni tudó közösségek tudnak. Nem az államok, nem a pártok, hanem maguk az emberek, ha egymással összefognak.

Változik a világ, és a Háló ebben a kis változásban (mert ne legyenek kétségeink, jönnek még sokkal nagyobbak is), valamennyire meg tudott újulni, bizonyos értelemben a változások követésében annak még az élére is tudott állni. Például én büszke vagyok arra, hogy a Háló már kialakította, talán először, a virtuális beszélgetések egyfajta illemtanát. Kevesen rendelkeznek ilyennel! Talán majd beillesztjük a Háló-találkozók kézikönyvébe. Aki kíváncsi rá, nyugodtan kérje, elküldjük neki.

Tehát a változó világban a Háló és a Hálón keresztül a magyarság túlélő lehet. Hányan látjuk ezzel a szemmel a Háló jelentőségét? Benedek Tibor tudott lelkesíteni csapattársakat és egész nemzetet. Hol vannak nálunk a lelkesítő emberek? Egyik legjobb barátom közölte velem nemrég, hogy őt a Háló már nem annyira lelkesíti. Kicsit olyan volt az, mint amikor a kést az ember szívében megforgatják. De hát nem az egész eddigi közös múltunk erről szólt? Nem a Hálónak köszönhetjük a barátságunkat? Hol vannak a mi Benedek Tiborjaink, akik minket lelkesítenek? Én bizony néha kudarcot vallok, és akkor elszomorodom.

De jön újra valaki, és rácsodálkozik az eddigi eredményekre. Jön, mondjuk Ábel püspök, Asztrik főapát, vagy Somodi Nándi, és azt mondják, jó hogy csináljátok! És amikor, mondjuk június 4-e környékén, vagy bármikor az évben bárki azt mondja a másikonknak, hogy felhívtalak, mert azt szeretném mondani, hogy összetartozunk. Kimondom: vannak tehát Benedek Tiborjaink! Vannak Benedek Tiborjaink itt közöttünk. És tényleg néha csak egy telefonhívás kell!

Ezért nem leszünk ennek és a következő változásoknak a kiháló dinoszauruszai! De ehhez kell a kereszt, az újra és újra felállás, kellenek a magyarság felismert értékei, kell a Hálóban a további építkező munka és szolgálat, kell a hit és a csapattagok!

Valójában ezt kívánom mindannyiunknak, egész nemzetünknek a KaranTábor után! Építkezzünk, tudatosan valósítsuk meg céljainkat, és remélem, hogy ehhez ez a tábor is adott ihletet, lelki, szellemi, kapcsolati erőforrásokat! Szervusztok, és találkozzunk személyesen is mihamarabb, hiszen összetartozunk!

Szeibert András

Kopogtató

Néhány mondat a KaranTáborról

Rendkívüli év, rendkívüli helyzet, rendkívüli tábor

2020 olyan évként vonul be emlékezetünkbe, amikor a leggyakrabban használt szavak közé bekerült a koronavírus, a szájmaszk, a távolságtartás. Egy ilyen évben megtalálni a megoldást arra, hogy miként tudjuk a Háló legfontosabb alapelveit megvalósítani, úgy vélem, komoly és megerősítő kihívásnak számít, számított. Emlékeztetőül: a Háló küldetésnyilatkozatában szereplő három kulcsszó - találkozás, kapcsolat, közösség.

Nos, erre leginhetnénk is egyet. Sőt, néhányan méltatlankodva mondhatnák, hogy mindez megvalósítható az online térben is. Igazuk is

lenne, csakhogy a Hálóban fontos a személyesség is. Három hónapos karanténtapasztalatunk e téren éppen abban erősített meg, hogy a személyesség csakis azonos térben tartózkodó emberek között valósulhat meg igazi és elmélyült lelkületben. Együtt lenni, együtt imádkozni, együtt osztozni örömben és bánatban, együtt vigadozni csakis személyes találkozásban lehetséges.

Ilyen előjelekkel, ilyen aggodalmakkal, ilyen feltételek mellett szerveztük meg az ideai Háló KaranTábort, amely egy újabb, manapság divatos szóval élve, hibrid tábor volt. Mi erdélyiek fizikailag is együtt lehettünk. Együtt imádkoztunk, együtt kirándultunk, együtt zarándokoltunk, együtt étkeztünk, és még sorolhatnám, hogy mi mindent tettünk közösen. Egy évvel ezelőtt ezek a cselekedeteink természetesen voltak, és nagyon ritkán ismertük fel bennük az igazi értéket. Most már úgy gondolom, hogy mindenki másként vélekedik mindezekről, és mélyebb értelmet, értéket tulajdonít a személyes együttlétnek.

Erdélyi táborunk egybehangzó következtetése az volt, hogy mindaz, amit e személyes találkozás jelentett, semmilyen online felület nem tud pótolni, helyettesíteni, megadni. Mégis a Kárpát-medenceiség érzését idén csak ily módon tudtuk megélni. Örültünk egymás arcának, hangjának, a virtuális felületek segítségével, de hiányérzetünk maradt, hisz nem tudtuk rég nem látott ismerősünket megölelni, megpuszítani. Nem rázhattunk kezét délvidéki, kárpátaljai, felvidéki, magyarországi, partiumi hálós barátainkkal. Reményünk abból fakad, hogy jövőre majd együtt lehetünk Békés-Dánfokon, és minden elmaradt ölelést, kézfogást, közösségi eseményt együtt élhetünk át, úgy, mint ahogy ezt az elmúlt 30 évben tettük.

Félelem nincs bennünk, csak bizakodás, remény és vágy.
Baráti üdvözlettel,

Csobot Györgydeák Szabolcs

Csíkszereda, 2020. szeptember 30.

A 2020-as KarantÁbor, amelyet más helyszínek mellett Kárpátalján is sikerült összehozni, tele volt a bizonytalanság, valamint az újdonság ízével. Bizonytalansággal volt körülvéve, mivel az utolsó pillanatig is kétséges volt, hogy meg lehet-e szervezni táborunkat a hónapok óta tartó vírushelyzet miatt. És természetesen ez egy teljesen új formát öltött találkozó volt, mivel a hálós régiók közötti személyes kapcsolatot először (és bízunk benne, hogy utoljára) az online tér váltotta fel. Ennek ellenére egy nagyon jól sikerült tábort sikerült összehoznunk régióinkban a maga kis létszámával.

A hosszú karantén időszaka mindenkit „kiéheztetett” a találkozásra és beszélgetésre, amiből nem volt hiány a hétvége folyamán. Az online tér pedig összehozott bennünket hálós barátainkkal, így teremtve meg a Kárpát-medencei érzés „hálózatát”.

A tábor helyszíne (karácshalvai görögkatolikus líceum) lehetőséget adott a vacsorák közös elkészítésére, az esti Hangoló-partikra, amelyek, a szombati honismereti kirándulással együtt még jobban összekovácsolták a hónapokra otthon rekedt embereket, erősítve egymásban az összetartozás és a kitartást szellemét.

Tóth Olgica (Kárpátalja)

Megálló

„Az Innep-Napoknak nagyobb számát, illy formán ítéltük, és kivántuk lajstromba szedni”

Ha a Háló nyári tábora az előzetes tervek szerint került volna megrendezésre, akkor annak egyik témája az ünnepeink lett volna. Vajon milyen ünnepeink és a vasárnapon kívül milyen pihenőnapjaink voltak régen, úgy két és fél évszázaddal ezelőtt?

A Tarsoly 2020. februári számában írtam a Háló Közösségi és Kulturális Központtal szomszédos telken, a budapesti Semmelweis utca 2. számú épület helyén egykor álló épület történetéről. A valaha volt épület 1751 és 1773 közötti hasznosításáról kutattam a Magyar Nemzeti Levéltárban. A már korábban kétszer is leégett épületet 1751-ben Csáky Miklós (1751 és 1757 között esztergomi érsek, bíboros, hercegprímás) megvette, rendbe hozatta, és a jezsuiták tulajdonába adta. Az akkori épület 1773-ig, a rend Mária Terézia általi feloszlatásáig volt a tulajdonukban. A levéltárban a Jézus Társaság és Csáky Miklós 1750-es évekbeli levelezésének anyagait olvasva került kezembe egy olyan dokumentumanyag, amely tartalmaz egy, a hercegprímás által a rendnek írt levelet, valamint mellékletként nyomtatott anyagot. A nyomtatott anyag négy nyelven, magyarul, latinul, németül és szlovákul tudatta *„Benedek, ezen néven tizen-egyedik romai pápa rendelését”* az esztergami (sic!) érseknek az ünnepnapokról, illetve ezen „rendelés” hatására Csáky Miklós *„Intését az ünneplésről”*. Az anyag *„Érseki kegyes engedelemmel nyomtatott Posonba, Landerer Mihály János Királyi, és Érseki Privilegiáltt Nyomtatónak betűivel: 1754”*.

Mint olvasható, a pápai rendelés Mária Terézia kérésére született, aki *„Romaiaknak, Magyar-és Tseh-Országoknak tündöklő Királynéja, levele által Néünk jelentette; minden-nap tapasztallya, hogy a' súlyos munkának (mely a közönséges-Jónak, sok hasznot szokott hajtani) gyakortább-való meg-szünésével, nem annyira a' Mennyei Szentek tiszteltetnek, és Isten haragja engeszteltetik; mint inkább a' jó erköltsök bomlanak, az henyélés nevelkedik, és abból származó vétkek szaporodnak, és öregbednek: s-arra való nézve, Tőlünk nagy szorgalmatossággal Kérte, hogy Birodalma alatt levő Népeknek (kik ortájuk-verötékével kenyereket keresik) nyomoruságuk könnyebítésére; És a' szenteltt Napok tisztelségének, és ájéttatosságának öregbítésére, az Innep-Napoknak számát, rövidjebb Laistromba venni méltoztatnánk.”*

A pápa elrendel 15 ünnepnapot, és hozzáteszi, hogy *„Ugy akármelly Városnak, vagy Plébániának leg-főjebb Patronussa-*

Napján, a Romai Közönséges Anyaszentegyháznak régi modjára, és szokása-szerént, a' Krisztus Hivei nem tsak tartoznak szent Misét halgatni; de a' paraszt, és Súlyos munkától-is magokat elfogni, és tartóztatni.” Ez a „rendelés” 1753. szeptember elsejére datálódik. A 15 elrendelt ünnepnap: húsvét, pünkösd, karácsony, újesztendő, vízkereszt, áldozócsütörtök, úrnappja, Gyertyaszentelő (febr. 2.) és Gyümölcsoltó Boldogasszony napja (márc. 25.), Nagyboldogasszony napja (Szűz Mária mennybevétele - aug.15.), Kisboldogasszony napja (Szűz Mária születése - szept. 8.), Szeplőtelen fogantatás napja (dec. 8.), Szent Péter és Pál apostolok napja (jún. 29.) és mindenszentek.

A nyomtatott anyag második felében az „*Intés az Inneplésről*”-ben a bíboros hercegprímás hivatkozik ezekre az ünnepekre, és az ünnepek számát Magyarországon és Erdélyországon kibővíti. Íme a lista bővítése havi bontásban:

Január - Szent Pál fordulása

Február - Szent Mátyás apostol

Április - nagypéntek, húsvéthétfő, húsvétkedd, Szent György

Május - pünkösdhétfő, pünkösdkedd, Szent Fülöp, Szent Jakab (ifj. Szent Jakab apostol – máj. 3.)

Június - Szent Iván, azaz Keresztelő Szent János

Július - Sarlós Boldogasszony (júl. 2.), Szent Mária Magdolna, Szent Jakab (id. Szent Jakab apostol - júl. 25.), Szent Anna

Augusztus - Úr színeváltozása (aug.6.), Szent Lőrinc, Szent Bertalan apostol

Szeptember - Szent Kereszt felmagasztalása (szept. 14.), Szent Máté apostol, Szent Mihály arkangyal

Október - Szent Simon és Szent Júdás (ő természetesen nem azonos Iskarióti Júdással, Szent Júdást Lukács evangéliuma Judas Jacobi, Márk evangéliuma pedig Júdás Taddé néven említi.)

November - Szent Márton, Szent Erzsébet

December - Szent Tamás apostol, Szent István első vértanú, Szent János evangélista és aprószentek

„Ezen megnevezett ünnepnapokon, szabad leszen ezután (minek utána szentmisét és prédikációt hallgatott) házi, mezei, mesterségbeli, vagy akárminemű súlyos és paraszti munkát bűn nélkül úzni és véghez vinni, noha efféle munkára, ezen szent napokon senki jobbágyit, vagy más alatta levőt munkára nem kötelezheti, hanem délután is ájtatoskodhatik, nyughatik, vagy jókedvéből urának, vagy másnak vagy magának dolgozhatik. Tartozik pedig ezen diszpenzált szent napokon halálos vétek alatt a szentmisén megjelenni, valamint ezelőtt nem is szabad senkinek vásárokat felszabadítani, kalmárboltokat, sátorokat, műhelyeket kinyitni, vagy terhes szekerekkel vásárokon járni, (...) méglen a plébániai templomban a szentmise és prédikáció el nem végződik. A bírák pedig ezen szent napokon törvényszéket nem ülhetnek.”

Az *„Intés az Inneplésről”*-nek volt még egy bővítése, ez csak az esztergomi érsekség területére vonatkozott, előírt napokat, melyet *„köteles Mise-hallgatással és munkátul-valo meg-szünéssel tartani.”* *„Ezek Szent Józsefnek, mint a „Fölséges Ausztriai ház minden Birodalomi Fő-patrónusa” napja, Szent Adalbert vértanú püspöknek az érsekség főpatrónusának napja, nemzetünk főpatrónusainak, Szent István királynak, Szent Imre hercegnek és Szent László királynak napjai, továbbá azok a napok, amelyet egy plébánia patrónusa napján melly eddig-is köteles Mise halgatással, munkátul való megszünéssel szokott tartani: mint p.o. Szent Márton Posonba, Szent Miklós Nagyszombatba.”* (Abban az időben az esztergomi érsekség északi határa a magyar-lengyel határ volt.)

Érdekes volt a negyed évezreddel ezelőtti írott magyar nyelvvel találkozni. A 4 oldalnyi nyomtatott szövegben nyoma nem volt a cs betűnek, helyette a ts betűkombináció olvasható (Tseh-Ország, parantsolat, tsütörtök, karátsony, tsak, pötsét, motskol, bútsú-járás), a c betű helyett tz-t használtak (páltza, hertzeg, ortza), sőt a piacot piartznak nevezték. Az ö és ü betűk nyomdai képe o, ill. u betű felettük kis e ékezzettel, hosszú változatuk nem volt. Az s betűnek a német j betűre emlékeztető a formája. A német nyelvhez hasonlóan sokszor

nagybetűvel kezdtek főneveket, de nem mindig, sőt bizonyos esetekben még melléknevet és igét is kezdtek nagybetűvel. Az is szócskát az előtte levő szóhoz kötőjellel kapcsolták. Érdekes, hogy Esztergomot Esztergammak nevezik. Bizonyos szavakat egy picit másképp mondtak (segítség-segétség, tobzodás-dobzodás), és találkoztam ma már nem használt szóval is (lelkiismeret zugárlása).

Mint a szlavisztika iránt érdeklődőnek élmény volt a szlovák nyelvű változat olvasása és megértése, de meglepett, hogy az akkori szlovák betűk nyomdai képe a gót betűs német írásra hasonlít.

Margitfalvy György

Vendégkönyv

Katkó Tamás

Az idén 15 éves, azóta a Háló budapesti Közösségi terével szimbiózisban élő Kolta Galéria tulajdonosával folytatott beszélgetésben a 15 év érdekességei mellett többek között olyan kérdésekről lesz szó, mint „Hogy kezdődött?”, „Miért a Háló?”, „Mi a különbség a 15 évvel ezelőtti és a jelen fotográfiái között”; „Mit hoz a jövő?”

Aki kérdez: Villányi Andrea (VA), és aki válaszol: Katkó Tamás (KT).

VA: Tamás, emlékszel arra a pillanatra, amikor eldöntötted, hogy létrehozol egy fotógalériát?

KT: Egy biztos, a galéria ötlete nem egy pillanat alatt alakult ki bennem. A budapesti Közép-Európa Táncszínháznak* dolgoztam fotósként hosszú éveig. Akkor merült fel először, hogy jó lenne egy galériát alapítani. A gondolatot tett követte, így 2000-ben megalapítottuk a Bethlen Galériát, amely azóta is működik, havi rendszerességgel fogad be fotókiállításokat.

**2012 januárjától visszanyerte régi elnevezését és újra Bethlen Téri Színház néven működik, melyben oroszlánszerepet vállalt és vállal a táncszínház.*

VA: És hogy keveredett bele ebbe a történetbe a Háló Egyesület?

KT: 2002-ben abban a bizonyos legendás zánkai táborban én is ott voltam. Ott találkoztam a Hálóval, annak vezetőivel. Már nem is emlékszem, hogy pontosan ki is kérdezte meg egy beszélgetés alkalmával, hogy ha lesz a Hálónak saját közösségi tere, akkor lenne-e kedvem ott egy állandó galériát csinálni? Persze hogy volt, egy feltétellel: kapjak szabad kezet, hogy mi kerül a falra. Ugyanis a Bethlen Galériában akkor már azt éreztem, hogy nagyon keretek közé vagyok szorítva, mert csak táncról és színházról szóló képeket állítottunk ki, én pedig már többre vágytam...

Így aztán 2003-ban - amikor a Ferenciek terén megnyílt a Háló KKK - már „csak” a technikai feltételek megvalósítása és egy „mély levegővétel” kellett. Miután ez megtörtént, 2005. október 27-én csütörtökön Haris László „Kós Károly nyomában” című kiállításával hivatalosan megnyílt a Kolta Galéria. Haris a tanítómesterem volt, de már sokkal korábban ismertem a fotóit, nagyon szerettem őket – így nem is volt kérdés, hogy az ő anyaga lesz az első.

VA: Miért Kolta Galéria lett a neve?

KT: Kolta Magdi a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeum és a Mai Manó Ház* egyik szellemi alapítója és munkatársa volt. Óriási veszteség, hogy 2005 júniusában meghalt... Azért döntöttem úgy, hogy róla nevezem el a galériát, mert úgy éreztem, hogy a szakmai múltjáért ez minimum kijár neki, a nevének fenn kell maradnia, nehogy ebben a rohanó világban elfelejtse őt az a fotós szakma, amelyet úgy szeretett...

VA: Mit jelent Budapestnek, Magyarországnak, a Kárpát-medencének a Kolta Galéria?

KT: Számomra nagyon fontos, hogy a Kolta Galéria egy hozzáadott érték a Háló mozgalom és az Háló S4 munkájához. Mi hatunk a Hálóra, a Háló hat ránk – ez így kerek. Igyekszem minél jobban bemutatni a vidéki és a határon túli fotográfusok munkáit. Nem gondolom, hogy ez

**A Mai Manó Galéria 1995-ben, a Magyar Fotográfusok Háza 1999. március 18-án nyílt meg. Kolta Magdolna 1992-től haláláig: a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatóhelyettese, 1994–1999: a Magyar Fotográfusok Háza (Mai Manó Ház) szervezője, kurátora volt.*

az egyetlen fontos budapesti fotogaléria, de ez a legrégebbi, ami 15 éve folyamatosan működik. Az út néha rögös volt. A Háló Ferenciek terei közösségi központjának bezárása után jött a 3 nagyon nehéz év hontalanság, amikor különböző helyekre (Metró Klub körterme, Nagy Ignác utca Unitáriusok) kellett bekéredzkednem. Aztán az S4 megnyitása, az itteni első kiállítás óriási pillanat volt! A nemrég sajnos elhunyt Nemeshegyi Péter atya ekkor szentelte fel az új galériát. Minden még romokban állt, de benne volt a jövő szépséges ígérete - lehetőség a Ferenciek tere hangulat visszaállítására...

VA: Milyen szempontok alapján alakul ki az éves kiállítási terv?

KT: Sok régi tervem van, ami még megvalósításra vár. Ennek ellenére pont a közelmúltban fordult elő, hogy éppen egy kiállítást igyekeztem összerakni, amikor egy férfi bekopogtatott az S4 ajtaján. Elmesélte, hogy most jött haza Amerikából, és egyébként ő az egyik olyan fotós, aki a vietnami háborút végigfényképezte. Abban a pillanatban döbbsentem rá, hogy én ismerem ezeket a képeket! Amikor pedig behozott néhányat, jött az a következő nagy felismerés, hogy még annál is sokkal jobbak, mint amire emlékeztem! A „nagy találkozás” után - más kiállításokat hirtelen beelőzve – néhány hónap alatt a falakra került Kondor László – Leicával a frontvonalon (Chicago 1968 - Vietnám 1969-70) című tárlata.

VA: Van kedvenc fotósod?

KT: Rengeteg van! Viszont nekem mindegy, hogy az a magyar fotós, akinek a képeit kiállítom, hol él – kis-magyarországi vagy jelenlegi határainkon túli; éppen hol jár a művészeti életútján – kezdő vagy mester. Volt olyan, akinek nálam volt élete első kiállítása... Csakis az anyag minősége az, ami számít. Az, hogy megragadjon, elindítson bennem valamit.

VA: Kedvenc témád van?

KT: Vannak dolgok, amelyekre rettenetesen rá tudok csodálkozni. Például a gyerekkoromat idéző, 1960-70-es években készült fotókra. Ezek mély érzéseket indítanak el bennem...

VA: Van olyan téma, amit még soha nem állítottál ki?

KT: Sportfotó még nem volt nálam, és azt hiszem, csekély az esélye, hogy valaha lesz.

VA: Nocsak, talán nem szereted a sportot?

KT: De igen! Lett is volna megkeresés egyszer, de nem tetszett az alkotó hozzáállása, így ez a kiállítás nem jött létre.

VA: Egyébként a kiállításaid témája és a Háló eszmeisége között sokszor van összefüggés?

KT: Vannak visszatérő kiállítók, akik nagyon kötődnek ide. A Kolta Galériának máshol is van kiállítása, például a Hagyományok Házában. De ha a lélek bemutatására van szükség, akkor az S4-be hívom Bege Nóra képeit; ha szociográfia, néprajz téma kérdése szólít meg, akkor Ádám Gyula-kiállítást rendezek.

VA: Ez azt jelenti, hogy tematikusan szervezed a kiállításokat?

KT: Nagyon ritkán tematizálok. Erre talán a szeptemberi Ars Sacra fesztivál az egyetlen példa. Ahogy a Kondor László-eset kapcsán is említettem, sokkal inkább az történik, hogy egyszerűen meglátok egy remek anyagot és beleszeretek - így lesz belőle tárlat. Visszatérve a Hálóval kapcsolatos kérdésre: talán a legnagyobb közös keresztmetszet a Kárpát-medence színességének bemutatása. A Háló-közösséghez tartozó emberek sokfélesége, sokszínűsége a Kárpát-medence különböző pontjairól származó, és különböző pontjain fotózó magyar fotográfusok nálam bemutatott képein is sokszor visszatükröződik.

VA: Vannak fontos elveid a galéria kapcsán?

KT: Talán egy. 2005-ben megfogadtam, és azt az alapelvet a mai napig is tartom, hogy soha nem lesz megnyitó beszéd, csakis közvetlen hangulatú beszélgetés a fotóművésszel.

VA: Nosztalgiázzunk még egy kicsit! 15 év alatt rengeteg kiállítást rendeztél. Lehet, hogy nem is tudsz válaszolni, mégis megkérdezem: esetleg van olyan kiállítás, ami a kedvenced lett?

KT: Ez tényleg nehéz kérdés! De hirtelen mégis eszembe jut néhány olyan, amely kiemelkedik az összes közül. A Ferenciek terén Gaál Istvánnak, Kósa Ferencnek és Sára Sándornak - 3 nagy

filmrendezőnek (!) - volt saját képeiből kiállítása. A falra került egy olyan kép, amire Kósa mondta, hogy eddig soha nem volt kiállítva, kópia sem készült róla soha, mert éppen most találta meg a negatívot egy láda alján. Rádöbbsentem, hogy ezt a képet ismerem, pedig sose láttam, hiszen addig nem volt publikálva. Csoóri Sándor az egyik esszéjében - 30 évvel azelőtt – írta meg a fotó elkészülésének történetét. Én ebből az írásból ismertem rá. Kósa addig viszont nem is tudta, hogy Csoóri írt róla, én mondtam el neki... Na, ez egy jó példa, miként is találkoznak, érnek össze a művészetek.

A másik a Bozóky-életmű feldolgozás. Az ezekből a 110 éves archív fotókból készült kiállítások elképesztően fontosak a számomra. Nem voltam oda a keleti kultúráért, de az 1990-es években szívesen dolgoztam a Hopp Ferenc Múzeumnak, mert jó volt oda bemenni az atmoszféra miatt. Egyszer később a múzeum igazgatónője vetette fel, hogy dolgozzam fel Bozóky addig ismeretlen oszmán anyagát, amelyet eddig még nem látott a világ. Itt a teljes folyamatot én vittem végig: képfeldolgozás, kiállításrendezés, könyvszerkesztés – ez lett az én 3. gyerekem.

A legviccesebb pedig a 4. kiállításom volt a Ferenciek terén, amely Török Laci gyönyörű, művészi aktképeiből készült. Nem is magyarázom túl, mert szerintem mindenki el tudja képzelni a nap mint nap hozzánk betérő atyák reakcióit...

VA: Arról is mesélnél nekünk, hogy milyen Katkó Tamás, a fotós? Egyáltalán Te még fotózol, vagy most már csak mások anyagait rendezgeted, állítod ki?

KT: Igen, még fotózom, de a galéria megalakulása óta, azaz pontosan 15 éve nem volt önálló kiállításom. Őszintén szólva azóta nem volt bennem olyan vágy, hogy egy saját kiállítási anyagot összerakjak.

VA: Talán, ha más tenné meg helyetted...

KT: Nem is tudom... Az én fotóim témája mindig a színház volt. A színházi fotó először „muszáj, pénzes munka” volt. Sok rossz előadást is fényképeztem, de bevallom, hogy előbb-utóbb megszerettem a színházat és szinte minden előadást. Az biztos, hogy nagyon sokat tanultam ebben az időszakban. Szeretem a stage fotózást, a beállított, megrendezett

témákat. Sok tudást, tapasztalatot átmentettem ide a színházi múltamból, de most nincs igazán erőm és időm hozzá.

VA: Voltak kedvenc színészeid?

KT: Inkább rendezőkhöz kötődtem, mint színészekhez. Szikora Jánost mindenképpen kiemelném. Ő most Fehérváron dolgozik, és az sem kizárt, hogy a közeljövőben ismét lesz közös munkánk. Telihay Pétert emelném még ki, akinek az összes Csehov-előadását lelkesen végigfotóztam.

VA: Ha mégis az lenne a feladat, hogy Te készíts fotókat, akkor hol és milyen témát választanál?

KT: Igazán izgalmasnak akkor érzem a fényképezést, ha elmegyek Erdélybe, és ott dolgozom. Minimál felvételeket szeretek készíteni - kevés tónus és szín használatával. De például Isztambul is nagyon érdekes volt, oda Bozóky miatt is visszamennék.

VA: Volt olyan kiállításod, amire szívesen emlékszel?

KT: Egyszer a Magyar Művészeti Akadémia akadémikus fényképező filmesei rendeztek egy kiállítást, aminek a címe „Képtársak” lett. Minden akadémikus meghívhatott egy nem akadémikus társat. Képzeld, Kósa Ferenc filmrendező engem választott! Óriási élmény volt a „nagy bölényekkel” együtt kiállítani! Ráadásul pedig fantasztikus kiállítási anyag született akkor!

VA: ...és egyébként milyen, amikor a hóhért akasztják, vagyis milyen érzés, amikor a Te képeidből más rendez kiállítást?

KT: Bár régen volt ilyen, de megesett - érdekes dolgok születtek belőle. Például Finnországban minden kérdés és támpont nélkül rendeztek meg egy kiállítást a képeimből. Elgondolkodtató volt látni, hogy mennyire más lett, mint amit én hoztam volna ki belőle. Talán ez is adalék volt a későbbi galériás tevékenységemhez.

VA: Egyébként ma, amikor mindenki kismillió, viszonylag jó képet készít a telefonjával, Te profiként milyen eszközt választasz, mivel szeretsz fényképezni?

KT: Egyértelműen digitális géppel. Bármelyik pillanatban vissza tudnék térni az analógra, de igazság szerint elszoktam tőle. Felgyorsult a

világ, a digitális fényképek feldolgozására sincs idő, nemhogy az előhívásra! A digitális fényképezésnek egyébként is megvan az az előnye, hogy kiváló minőségű fekete-fehér fényképet lehet előállítani az alapképből, ami az analógra nem igaz.

VA: Egyébként Te színes vagy fekete-fehér-párti vagy? A kiállításaidon nagyrészt fekete-fehér képek vannak, így én azt gondolnám, az áll hozzád közelebb...

KT: Igen, inkább a fekete-fehér képeket szeretem, főleg, ha portrékról beszélünk. A színházi képeket viszont csak színesben tudom elképzelni, jó világítással. Más témánál, ha mégis színesben dolgozom, akkor is kevés színnel. Szerintem az is simán belefér, ha olyanra másítom meg a színeket, ami a képnek a legjobban áll. Hiszen pont ez teszi művészetté – ha fejben ilyenek látom, akkor azt a látásmódot próbálom másoknak is bemutatni. Egyébként is ettől lesz egyedi.

VA: Van általánosan megfogalmazható véleményed a jelen fotóiról, a fiatal fotósokról?

KT: Sajnos rengetegen elindulnak a könnyebb ellenállás felé, másolják a nyugati trendet ugyanúgy, ahogy az amatőrök is egymást másolják. Te is látod, hogy az interneten ugyanazt a képet, beállítást 1000 személytől is megtalálod. Technikailag ebből sok tökéletes fotó, de a legfontosabb, a lélek, a hitelesség hiányzik belőlük. Pedig anélkül semmit sem érnek. Mondok egy konkrét példát: készül kép ünneplőben szántó parasztról. Ilyen a világon nincs! Nem más, mint hazugság, amit ezek a skanzen-fotográfusok művelnek!

VA: Galériatulajdonosként melyiket részesíted előnyben?

KT: A 2000-es évek elején nagy törés volt a fényképezésben a digitális fotóra való átállás miatt. Bár többek szerint ez nem is fotó, de szerintem ez nem így van. Nekem például nagyon izgalmas élmény volt, amikor az első digitális fotókiállítást szerveztem. Az S4-ben pedig volt már csak telefonnal készült kiállítás is. A kreatív emberek fontos dolgot tudnak létrehozni így is, nem a filmtekerics, nem a fekete-fehér kivitel számít. Mi a fontosabb? Igazán az fontos, hogy ne csak egy fotó, hanem egy mondanivalóval, érzésekkel teli KÉP készüljön!

VA: És egyébként milyennek látod magad galériatulajdonosként?

KT: A galéria igazából nem a négy falat, helyiséget jelenti, hanem a szemléletet. Amit én a Hálóban megvalósítottam, az nem is igazi galéria, hanem inkább egy kiállítótér üzemeltetése. Ahhoz, hogy valaki egy valódi galériát – az alkotók mindennemű képviselőjével, beleértve a külföldre való kiajánlásukat és a műtárgy-kereskedelmet, könyvkiadást is - vállalni tudjon, elképesztő mennyiségű pénz kellene. Ma Magyarországon egyetlen fotógaléria sem képes erre... Én egy olyan galériát vezetek ma, amelyben mindennek csak a váza van meg.

VA: Akkor úgy kérdezem: milyen kiállításrendező vagy?

Elenyészően kevés olyan kiállítás van, amelyet még egyszer nem rendeznék meg. Az biztos, hogy 15 év után már nem kell újra és újra feltalálni a spanyolviaszt, de őszintén szólva pont az a rossz benne, hogy már nem kell kitalálni... A rutin úgyis viszi előre az eseményeket... Talán nem lenne rossz, egy friss szem, egy kiállításszervező munkatárs...

VA: Van kedvenc kiállítás-pillanatod, vagyis melyik részét élvezed a legjobban? Talán amikor végre a megnyitod?

KT: Talán furcsa, de nem. Az a leggyönyörűbb időszak, amíg a kiállítás megszületik. Ezalatt kb. 8-10 km-t sétálok a képek között. Előre ugyanis nem lehet kitalálni, melyiknek hol lesz a legjobb helye - a falon születik meg a tökéletes élmény. Amikor érzem, hogy a sztori valahol elkezdődik, onnan felível, majd egy csattanóval befejeződik – nos, ekkor vagyok készen. A születés az, amikor az utolsó kép a helyére kerül. Ezt az érzést szeretem újra és újra átélni.

VA: Azt gondolom, hogy egy kiállításnál a képeken túl az sem mellékes, hogy milyen a kiállítótér. A Háló két rendezvényközpontja közül melyik áll közelebb a szívedhez: a Ferenciek tere vagy a Semmelweis utca?

KT: A Ferenciek terén sokkal nagyobb volt a kiállítótér, mint most az S4-ben. A kávézóban csak fotók voltak, míg a nagyteremben fotó és képzőművészeti kiállítások is. Így jöhetett itt létre például az a Kass János-kiállítás, ahol a kávézóban fotók, a nagyteremben pedig 1950-es évekbeli grafikák és a Kékszakállú-festmények voltak – ebből

hihetetlenül izgalmas, különleges, komplex élmény születhetett. Emellett a nagyobb beltér sokkal nagyobb méretű fotók bemutatását is lehetővé tette. Több csoportos kiállítás volt fiataloknak, kaposvári egyetemistáknak, és az esztergomi fotóbiennálé egyik állomása is volt ekkor a Kolta Galéria. Elképesztő találkozások tanúi voltak azok a termek. Ebből talán egyet emelnék ki: Erdélyi Lajos marosvásárhelyi fotóművésznek az 1980-as években készült portréképeiből összeállított életműanyagot, ahol Kemény Jánostól Illyés Kingán, Zsögödi Nagy Imrén, Kányádi Sándoron át Sütő András és édesanyja portréi megjelenhettek. És itt nem volt vége, hiszen ezen felbuzdulva jött létre az a Molnár Edit „Ifjúságom története” anyag, ahol az 1950-1970-es évek fotói lettek kiállítva. Remek Pilinszky-, Illyés-, Kodály-képek mellett olyan különlegességek is, mint amikor a 7 éves Perényi Miklós rövidnadrágban gordonkázik. Képzelheted, milyen óriási élmény volt ennek a falra tétele! De persze, ahogy korábban említettem, az S4-ben is számos olyan képet mutattunk be a közönségnek, amelyekre nagyon büszke vagyok. És most az S4 is átalakult egy kicsit, így esetleg itt is mód lesz a hátsó termekben is kisebb kiállítási anyagok bemutatására.

VA: Te is nagyon készültél a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra (NEK), amelyet egy évvel elhalasztottak.

VA: Te is nagyon készültél a NEK-re, amelyet egy évvel elhalasztottak.

KT: A NEK nagyon fontos számomra. Fontos, hogy az eucharisziáról a saját és a fotográfia nyelvén tudjak megszólalni. Most elmaradt az Ádám Gyula fotóiból készülő kiállítás, ami a kenyér és bor útját járja végig: vetést, a szőlőművelés lépéseit, a bor- és bűzaszentelést, kenyérsütést bemutatva egészen az úrfelmutatásig jutunk el – azaz a profántól a szentig. A képek láttatják, hogy sem a bor, sem a kenyér nem a Tescóban termett, hanem mind-mind emberi munka gyümölcse. A járványhelyzet miatt egy évet biztosan csúszunk, de akkor is nagyon fontos számomra, hogy ezek a képek előbb-utóbb a falra kerüljenek!

VA: Idén október 27-én volt 15 éves a galéria. Gondolom a Covid miatt nem volt most ünneplés. Pótolod majd?

KT: Erről az jut eszembe, ahogy Lázár Ervin Berzsián és Didekijében Berzsián költő köszönti mesterét, Csorba Győzőt „hatvanésháromnegyedik születésnapjára.” Szerintem mi is egy tizenötésháromnegyedik születésnapra ünnepelést csapunk majd. Viccet félretéve: most a Bozóky- sorozat 3. fázisának 110 éves fotóival ünnepeltünk, a hivatalos ünneplés várhatóan majd év végén, jövő év elején lesz.

VA: Ha lehetne 3 kívánságod, akkor mit kívánnál a galériának?

KT: Nem panaszkodom, de tény, hogy sajnós mi sem dúskálunk az anyagiakban. Az talán jó lenne, ha minden egyes kiállításról lenne katalógus, de erre egyelőre pénzhiány miatt esély sincs.

VA: ...és akár könyv vagy film a kiállítások anyagáról, hogy örök emlék legyen?

KT: Nem igazán. Nem fáj a szívem leszedni egy kiállítást, mert egyrészt „belém ég”, másrészt tudom, hogy rögtön jön egy következő. Nem vágyom arra, hogy könyvbe rendezzék, megfilmesítsék, hiszen általában ezek egy nagy egésznek csak a töredékei. Bár igaz, hogy egy-egy (teljes) anyag könyvért kiállt, de könyvbe rendezésre én már nem vágyom, hiszen az minimum évtizedes munka. A Bozóky-könyv elkészítése 5 évembe került eddig! Viszont úgy alakult, hogy az elkövetkező néhány kiállításról készül film az erre kapott támogatásból, így majd virtuálisan is látogatható lesz!

VA: Más nincs is?

KT: Talán megtalálni az utódomat, akinek jó lélekkel, jó szívvel át tudnám adni a galériát... Akiről tudom, hogy minőségi folytatást jelent...

VA: Még egy picit beszéljünk Katkó Tamásról, a magánemberről is. Hol vagy a legszívesebben?

KT: Kozárdon, ami egy kétszáz lakosú nógrádi falu.

VA: Mit jelent neked Kozárd?

KT: El kell mondjam, hogy nagyon izgalmas volt az a 12 hét, amíg a Covid-19 miatti karantén következtében folyamatosan ott voltam. Egyáltalán nem hiányzott a város. Vidék és csend, ahol minden azt jelenti, ami... Ha a ló megjelenik az utcán azt jelenti, hogy aznap nem kapott enni. Ha le tudok fényképezni egy gyíkot a kertben, azt jelenti,

hogy lesz még ennél is melegebb. Nyár végén például nem tudtam rólu­
képet készíteni, mert nagyon gyorsak voltak. Ki is tikkadtam a nagy
hőségben... Szeretem a madarakat, a növények fejlődését megfigyelni,
azaz csak figyelni.

VA: Hiányzott a galéria?

KT: Őszintén szólva nem. Vissza is kell szoknom hozzá. Közben
meg érzem, hogy csak negyedgőzzel üze­melek mint galériatulajdonos,
hiszen nem merek tervezni, ki tudja mi lesz, mikor kell esetleg újra
bezárn...

**VA: Olyat kérdezhetek, hogy mire vagy a legbüszkébb az
eddig életművedből?**

KT: Persze. És egyértelműen a családot, 39 éves házasságomat, két
fiamat és unokáimat mondom. Kíváncsian figyelem az életútjukat, ki
mire viszi. A munkám kapcsán pedig annak örülök, hogy a teljes
színházi fotográfiai életművem, azaz képeim és negatívjaim
közgyűjteménybe, az Országos Széchenyi Könyvtárba kerülnek.

**VA: Tudom, hogy szereted az irodalmat, és ahogy most is
említetted, a kapcsolatot a művészet különböző
megnyilatkozási formái között. Megosztanád végezetül
valamelyik kedvenc idézetet az olvasókkal?**

KT: Kós Károly Kiáltó szójából idézném ugyanazt, amivel megnyílt
a legelső Kolta Galéria-kiállítás, és amikor így az is eldőlt, hogy minden
kiállításához kerül majd egy odaillő idézet...

„Építenünk kell! Fogunk hát építeni új, erős várakat a régi Istennek.

Az Egynek, az Igazságosnak, az erős Istennek. Aki ideküldött titkos Ázsiából
egykoron minket, és akit mi idehoztunk magunkkal.

Aki alkalmazott mind ez ideig, és akit mi is megvédelmeztünk – magunknak.”

Életképek

Újszülött kislányunk gondolatai

Mikor megszületik egy várva várt gyermek,
az élet dolgai új értelmet nyernek.
Apaszív, anyaszív dobban meg egy párban,
új fényel ragyognak a világra hárman.

(ismeretlen szerző)

Leendő Hálós Barátaim!

Én még nem ismerlek titeket és még ti sem tudhattok sokat rólam, ezért először is bemutatkozom nektek:

Péter Szilvia a becsületes nevem, a Jóisten ajándékaként, szerető szüleim nagy örömeire 2020. május 20-án délután 3 órakor Székelyföld szívében érkeztem meg erre a csodálatos világra szüleim első gyermekeként. Úgy hallottam, hogy május az év legszebb hónapja, a termékenység, a természet kivirágzásának a hónapja, ugyanakkor a Szűzanya hónapja is. A szüleim a Csíksomlyói Szűzanya előtt fogadtak örök hűséget egymásnak ezelőtt 2 évvel és tudom, hogy sokat imádkoztak ott értem. Májusban még van egy fontos ünnep: ekkor köszöntjük és ünnepeljük az édesanyákat, akiknek köszönhetjük létünket. Milyen jó, hogy nekem is van édesanyám, majd egy év múlva én is szeretném köszönteni őt!

A szüleimről röviden annyit, hogy mindketten vettek részt korábban hálós programokon. Édesapám – akit a hálósok csak Szabikának szólítanak – első hálós tábora még 2008-ban volt a gyönyörű tatai tó partján. Itt találkozott szélesebb körben a Kárpát-medencei magyar hálós közösséggel. Ez a tábor akkora hatással volt rá, hogy ezután több hálós programon is részt vett. Volt, amikor szervezőként is megmutatkozott. Miután a Csíksomlyói Ifjúsági Találkozón (CSIT) megismerte feleségét, az én édesanyámat, tavaly, 2019-ben őt is elhozta a Kárpát-medencei Háló-táborba, amelyet ezúttal is Tatán szerveztek meg. Édesapám büszkén mutatta be feleségét a

hálósoknak, szívesen beszélt neki az első hálós tábor élményeiről. A tatai tó partján sétálva visszaemlékezett a 11 évvel ezelőtti eseményre, mely örökre nyomot hagyott az életében.

Visszatérve a születésemre, úgy gondolom, hogy édesanyám és édesapám nagyon vártak engem. Amikor anya pocijában voltam, többször is beszéltek hozzám, sőt énekeltek is nekem.

Amíg odabent voltam, nem láttam rendesen, de sok mindent észleltem és hallottam: ekkor tört ki ez a fura világjárvány. Nem lehetett kijárni, korlátozva volt minden, még szentmisére sem tudtunk menni a szüleimmel. Ennek ellenére én pozitívan éltem meg ezt az időszakot: édesapám itthonról dolgozott, ezért többet hallhattam az ő hangját is, és a kijárási tilalom miatt többet lehetek együtt a szüleim.

Kettesben volt lehetőségük felkészülni jövetelemre, és otthonunkban sok alkalommal kapcsolódtunk be online szentmise-közvetítésekbe.

A járvány befolyással volt a születésemre is, hiszen végül is nem Sepsiszentgyörgyön születtem, ahol jelenleg élünk: a szentgyörgyi kórház fertőzött kórháznak volt nyilvánítva, ide csak vírusos betegeket, anyukákat fogadtak. Mi, a szüleimmel felkerekedtünk, születésem előtt néhány nappal Csíkszeredába utaztunk, ahol az ottani megyei kórházban sírtam fel először május 20-án délután. Úgy gondolom, édesapám titokban büszke erre, hogy közös a szülővárosunk. Édesanyám Hunyad megyében, Déván született, édesapám pedig Csíkszeredában. Jelenleg Sepsiszentgyörgyön élünk egy csodálatos helyen, az Olt folyó partján, ahol sokat sétálunk a szüleimmel.

Nagyon szeretem a szüleimet! Mindketten érzékenyültek, amikor megpillantottak engem. Igaz, ez a csodálatos pillanat nem egyszerre történt, hiszen édesapámat a fránya járvány miatt nem engedték be a kórház épületébe, így nem lehetett ott velünk a születésemnél. Vele akkor találkoztam először, amikor minket édesanyával kiengedtek a kórházból.

Meghitt pillanat volt az első közös találkozásunk, szüleim szemei megteltek könnyel. Örömkönnyek voltak ezek. Tiszta, őszinte, szép másodpercek, melyek örök emlékek maradnak, és erőt ad nekünk a nehezebb napokra.

Most elmúltam egy hónapos, már háromszor voltam szentmisén. Megvan a keresztelőm időpontja is, amit nagyon várok, hogy megismerjem a keresztszüleimet és a katolikus egyház tagjává váljak. Sokat eszem, sokat alszom, közben van, amikor sokat sírok, de ezzel is szeretném jelezni, hogy számítok a szüleim figyelmére.

Örülök, hogy világra jöttem, úgy gondolom, hogy születésemmel kiteljesedett szüleim házassága, ezért nagyon hálásak a Jóistennek.

Várom az újabb kalandokat a mi kis családuknak életében.

Péter Szilvia nevében lejegyezte:

Péter Szabolcs

Nekem tetszett

Bálint Sándor

(1904. augusztus 1. - 1980. május 10.)

A Tarsoly előző számában rövid ismertetést közöltem Bálint Sándor Ünnepi kalendárium című művéről. Ezzel szerettem volna ráirányítani a figyelmet a szerző személyére, akinek boldoggá avatási kérelmét idén május 8-án fogadta be a vatikáni Szentté Avatási Ügyek Kongregációja. Másik célom az volt, hogy egy kis vidámságot csempésszek az akkori bezárt napokba. Azóta az országos veszélyhelyzetet feloldották ugyan, de közben elindult a járvány második hulláma. A cikk megírása előtt Bálint Sándor életéről keveset tudtam, inkább a könyveit ismertem. Őszintén tiszteltem azért a hatalmas kutatómunkáért, amelyet végzett. Életének alaposabb megismerése után ez a tisztelet még inkább elmélyült.

Szeged-alsóvárosi paprikatermesztő családban született. Korán, már egyéves korában árvaságra jutott. Özvegy édesanyja, Kónya Anna taníttatta, nevelte, támogatta. Gyermekkorában korán kitűnt az iskolában tanulmányi eredményével.

A szegedi piaristáknál érettségizett, majd a Ferenc József Tudományegyetem magyar-történelem szakán tanári diplomát szerzett. Közben egy évig (1924-25) a pesti egyetemen is tanult.

1930-tól a Szegedi Egyetem Néprajzi Tanszékének gyakornoka.

1931-ben óraadó tanár a Szegedi Királyi Katolikus Tanítóképző Intézetben.

1934-től egyetemi magántanár Solymossy Sándor Néprajzi Intézetében. Az alföldi magyarság néprajza témakörben vállalt kutatást, különös tekintettel Szeged környékére.

1945-ben belépett a Kereszténydemokrata Néppártba. Ebben az évben egyike a parlamenti mandátumot szerzett két, kereszténydemokrata néppárti politikusnak. 1947-ben a Demokrata Néppárt országos listájáról jutott a parlamentbe, mandátumát azonban már nem töltötte ki, 1948-ban visszavonult a politikai élettől.

1947-től 1965-ig egyetemi tanár. 1962-ben szerezte meg a történettudományok kandidátusa címet. 1950 és 1956 közt tanítási engedélyét visszavonták. 1965-ben rendszerellenes izgatás vádjával felfüggesztett börtönbüntetésre ítélték. Mindkét időszakban őszinte, mély vallásos meggyőződése miatt szenvedett üldöztetést. 1966-ban kényszernyugdíjazták. Nyugdíjasként írta meg fő műveit, a Karácsony, húsvét, pünkösd (1973) és a Szögedi nemzet I-III (1976,1977,1980) című monográfiáit. Számos gyűjtőúton volt az országban, Szeged környékén a hagyományőrző Tápé nyújtott kutatásaihoz rengeteg anyagot. Munkássága két területen összpontosult, az egyik Szeged környéke, a másik a katolikus népi vallásosság. Mély vallásossága ösztönözte a magyar katolikus néprajz kutatására, melynek vizsgálatát kitágította az egész magyar nyelvterületre, nem hagyva figyelmen kívül az Európába

és az antikvitáshoz vezető szálakat sem. E területen nemzetközi jelentőségűt alkotott. A vallási néprajztudomány hazai megalapozójának tekintjük.

1935.május 8-án vette feleségül a jászladányi főkantort, Németh Andor lányát, Németh Sára Magdolna tanítónőt. Házasságuk hamar megromlott. Felesége 1943-ban elköltözött Pestre, és megindította a házasság érvénytelenítéséhez szükséges eljárást, melyet végül ki is mondtak. Németh Sárának 1945. július 8-án fia született, Péter, akit Bálint Sándor utólag a nevére vett. Németh Sára egészsége később sajnos megromlott. Volt férje mindvégig mellette állt, ápolta, segítette, anyagilag is támogatta őket.

Sinkó Ferenc így értékelte:” Tiszteletre méltó, aki hősi fokon gyakorolta a házastársi szeretetet, megbocsájtást, azt, amit a reformkor előtti kánonjogi kódex így fogalmazott meg: matuum adjutorium – a másik fél testi, lelki és anyagi támogatása. Külön széppé tette hősiességét, hogy nem mutogatta azt, hanem szelíd szerénységgel tette”.

Halálát baleset okozta, Budapesten egy autó elé lépett. A szegedi Alsóvárosi Temetőben helyezték örök nyugalomra.

A Magyar Katolikus Egyház kezdeményezte boldoggá avatását. Bálint Sándor néprajztudós az 50-es, 70-es évek vértelen (fehér) vértanúja volt, akit már életében nagy tisztelet övezett. 1995 nyarán rokonai, kollégái ismerősei általa írt több ezer levelet, magnófelvételt adtak át Gyulai Endrének, a Szeged-Csanádi Egyházmegye akkori püspökének, aki látva, hogy a szegedi néprajztudós élete az egész magyar társadalom számára példa lehet, elindította Bálint Sándor boldoggá avatási eljárását. 2005-re fejeződött be a folyamat egyházmegyei szakasza. Az összegyűjtött anyagokat 2007-ben küldték el a Vatikánba, ahol 2012-re készült el az úgynevezett positio. A szakértői vélemény Bálint Sándor életszentségét igazolta. A néprajztudós élete, működése méltó a boldoggá avatási eljárásra.

Azonban minden boldoggá avatáshoz szükséges egy orvosilag igazolt „csodás” gyógyulás.

2013 nyarán egy agyhalott asszonynak született gyermeke. Az újszülöttet a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumának (DEOEC) orvosai császármetszéssel segítették a világra, és életéért 90 napig küzdöttek. Az édesanya szervdonorként még négy ember életét mentette meg. A gyermek megszületését csodaként emlegették az egész világon. Prof. Dr. Fülesdi Béla, a DEOEC elnöke, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Tanszék vezetője és felesége, dr. Molnár Csilla egyetemi docens, aneszteziológus, intenzív terápiás orvos, az Idegsebészeti Osztály vezetője megkért egy plébániai közösséget, hogy imádkozzanak a gyermekért. A település plébánosa Bálint Sándor közbenjárását kérte. Közel egy hónapon keresztül a gyermek egészségének legkritikusabb szakaszában imakilenceddel fohászkoztak a gyermek életben maradásáért és az édesanya lelki üdvéért. A gyermek 2013 őszén egészségesen került haza.

Fülesdi Béla felvette a kapcsolatot a Szeged-Csanádi Egyházmegyével, és Bálint Sándor boldoggá avatásához imameghallgatásként jelentette az esetet.

A delmagyar.hu 2020. május 11-i száma szerint 2020. május 8-án fogadta be a Szentté Avatási Ügyek Kongregációja Bálint Sándor boldoggá avatási kérelmét. A kialakult járványhelyzet miatt Kiss-Rigó László megyés püspök nem tudott Rómába utazni, így Németh Norbertet, a Magyar Katolikus Püspöki Kar római ágensét bízta meg a dokumentumok áradásával.

A népe és egyháza iránt mindig hűséges alföldi néprajzkutató halálának 40. évfordulóján történt előrelépés reménnyel tölti el az egyházmegye közösségét.

Kómár Katalin

Párkányi Raab Péter: Zenélő Angyal (fotó Kómár Katalin)

A szobor Kozárdon található

Impresszum

Kiadja a **Háló Egyesület** (www.halo.hu)

Főszerkesztő: Széplaki Mária

Szerkesztők: Kómár Katalin, Margitfalvy György, Szeibert András és T.Kovács Péter

Tördelés: Margitfalvy György

Nyomda: Korrekt Nyomdaipari Kft., Budapest